

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

III. posiedzenie 6. sesyi 3. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 9. kwietnia 1875.

Treść: Ukonstytuowanie komisji administracyjnej. — Udzielenie urlopu p. Konopce i usprawiedliwienie nieobecności przez posłów. — Wniosek p. ks. Króla w przedmiocie oddania listu otwartego p. Juljusza Ozdoby Florckiewicza pod rozbiór komisji propinacyjnej. — Dalszy ciąg spisu petycyj wniesionych do Sejmu. — Wniosek p. ks. Stępka w przedmiocie ustawy przeciw pijaństwu i nadużyciom szynków. — Ukonstytuowanie komisji kultury krajowej. — Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego zawierającego 15 wniosków w przedmiocie zmian w terytorjalnym podziale kraju na okręgi sądowe i polityczne. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zakupu gruntu pod budowę gmachu na umieszczenie Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego. — Odesłanie tego sprawozdania do komisji administracyjnej po przemówieniach pp. hr. Wodzickiego, Spławińskiego, hr. Golejewskiego, Skrzyńskiego i sprawozdawcy. — Wniosek p. Skrzyńskiego, żądający cofnięcia sprawozdania z czynności Wydziału krajowego z komisji budżetowej i przekazania tego przedmiotu komisji administracyjnej. — Poprawka p. Chrzanowskiego, ażeby przedmiot ten odesłać do specjalnej komisji. — Przyjęcie wniosku z poprawką p. Chrzanowskiego po przemówieniach pp. Grossa, hr. Wodzickiego, Spławińskiego i hr. Golejewskiego. — Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Kut na pobór 75 proc. opłaty konsumcyjnej od mięsa. — Przyjęcie wniosków Wydziału krajowego w drugim i trzecim czytaniu. — Wybór komisji terytorjalnej i petycyjnej. — Przyjęcie wniosku p. ks. Stępka z poprawką p. hr. Golejewskiego w przedmiocie dopuszczenia wszystkich posłów na obrady wszystkich komisji. — Wniosek p. Hausnera w przedmiocie zmiany postanowień statutu krajowego i ordynacyi wyborczej co do liczby posłów z miast.

Początek posiedzenia o godz. 11. min. 20

Posłów obecnych 110.

Przewodniczący Jego Ex. hr. Alfred Potocki,
Marszałek krajowy.

Sekretarze: pp. Abrahamowicz, Józef Bade-
ni, Józef Jasiński, ks. Zakliński.

Ze strony Rządu J. W. Oswald Bartmański,
c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa.

J. Ex. hr. Marszałek. Ponieważ dostateczna liczba posłów jest obecna, więc otwieram posiedzenie. Podaję do wiadomości Wys. Izby, że przeciw protokołowi ostatniego posiedzenia nie wniesiono żadnego zarzutu, więc takowy uważa się za przyjęty. Komisya administracyjna ukonstytuowała się i wybrała przewodniczącym: ks. Leona Sapięę, zastępcą przewodniczącego p. Grocholskiego, sekretarzem p. Gniewosza. O urlop podał: p. Konopka.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta):

Excelencyo!

Będąc członkiem krajowej podkomisyi katarskiej w Krakowie nie mógłbym się teraz z niej wydzielić bez narażenia jej na nieczynność z powodu braku potrzebnego kompletu. Dlatego ośmielałem się prosić Waszej Excelencyi najuprzejmiej o udzielenie mi przynajmniej ośmiudniowego urlopu.

Racz Excelencyo przy tej sposobności przyjąć zapewnienie wysokiego szacunku i poważania od
najniższego sługi
Henryk Konopka.

Kraków 7. Kwietnia 1875.

J. Ex. hr. Marszałek. Urlop ten w własnym zakresie posłowi udzieliłem.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta):

Excelencyo!

Jaśnie Wielmożny Hrabio Marszałku!

Oświadczam niniejszem Waszej Excelencyi, że stan zdrowia mego nie pozwala mi jawić się na Sejmie.

Przy tej sposobności mam zaszczyt wyznać, iż jestem z wysokim szacunkiem Waszej Excelencyi, Jaśnie Wielmożnego Hrabi Marszałka

uniżonym sługą

Maciej Hirschler

biskup przemyski.

Przemysł 8 Kwietnia 1875.

Excelencyo!

Stan zdrowia mego nie pozwala mi jeszcze jechać do Lwowa, o czym mam zaszczyt Waszą Excelencyę uwiadomić, dodając, iż nie omieszkam stawić się jak tylko zdrowie odzyskam. Waszej Excelencyi

najniższy sługa

C. Haller:

Wianocice 5. Kwietnia 1875.

J. Ex. hr. Marszałek. Oświadczenia te raczy Wysoka Izba przyjąć do wiadomości. Jest jeszcze wniosek.

Sekr. p. Abrahamowicz (czyta):

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić, aby list otwarty p. Juliusza Ozdoby Florkiewicza podać ocenie komisji propinacyjnej.

Ks. Król,
wnioskodawca.

Ks. Wierzchlejski, Ks. Stupnicki, Włodek, Michalski, Dr. Czerniański, Kuczkowski, Ks. Chełmecki, Ks. Stępek, Dr. Rutowski, Szaszkiewicz, Jan Turczyn, Wiśniowski, Garbaczynski, Podlewski.

J. Ex. hr. Marszałek. Wniosek ten jest dostatecznie poparty, będzie więc traktowany według regulaminu. Następuje spis petycyj.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta):

Spis petycji po dzień 8. Kwietnia 1875 do Sejmu krajowego wniesionych.

5. Olszewski Konstanty i Sidorowicz Władysław adjunkci kasowi przez Wydział krajowy o udzielenie zaliczki dorównującej całorocznej płacy.
6. Gordon Jakób, dyetaryusz przez Wydział krajowy o veniam aetatis et studiorum.
7. Bircza Wydział powiatowy przez posła Tyszkowskiego o subwencję 10.000 zł. na cele drogowe.
8. Krakowska Rada powiatowa przez posła Szmańczowskiego o reformę ustawy drogowej z 18. Sierpnia 1866 r. i uchwalenie dróg okręgowych, do których konkurować by miały gminy i obszary dworskie.
9. Jaworów, gmina przez posła hr. Szeptyckiego o zmianę sejmowej ordynacji wyborczej co do ilości posłów z miast.
10. Sądowa Wisznia przez posła Zuckra w sprawie zniesienia prawa do poboru myta przez obszar dworski pobieranego.
11. Szczerzec, gmina przez posła Krzeczunowicza o budowę drogi ze Szczerca do dworca kolei żelaznej.
12. Lisko Rada powiatowa przez posła Skrzyńskiego o wstrzymanie budowy gmachu krajowego na pomieszczenie Sejmu i Wydziału krajowego aż do chwili ustania obowiązku płacenia dodatków na indemnizacyę.
13. Lisko Rada powiatowa przez posła Skrzyńskiego w przedmiocie uwolnienia pewnych klas ludności od opłat szkolnych.
14. Gminy Dołżanka, Domamorycz i Zabojki przez posła Fortunę o uwolnienie ich od opłaty myta lub niżenie im tej opłaty do połowy.

Posel Hajdamacha (przy petycyi l. 11).
Proszę o głos co do formalnego traktowania.

J. Ex. hr. Marszałek. P. Hajdamacha ma głos.

P. Hajdamacha. Jestem właśnie posłem z tego okręgu, znam całą okolicę i mogę zapewnić, że myto pobierane na tej drodze o której w petycyi jest mowa, nieprawnie się opłaca.

J. Ex. hr. Marszałek. O tem później będzie mowa, teraz idzie tylko o formalne traktowanie.

P. Szumańczowski. Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek. P. Szumańczowski ma głos.

P. Szumańczowski. Stawiam wniosek, aby petycyja Wydziału powiatowego Krakowskiego odesłaną była wprost do komisji drogowej.

J. Ex. hr. Marszałek. Tam została przeznaczoną.

P. hr. Golejewski. Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek. P. Golejewski ma głos.

P. hr. Golejewski. Według regulaminu powinny wszelkie petycyje być odsyłane do komisji petycyjnej. Sekretarz nie ma prawa przeznaczać ich do tej lub owej komisji, chyba że jest wyraźne życzenie, aby petycyję do innej komisji odesłano. Niebyłoby bowiem komisji petycyjnej potrzeba, gdyby petycyje do innych komisji były odsyłane.

J. Ex. hr. Marszałek. Podług regulaminu marszałek odsyła petycyje do komisji petycyjnej, jeżeli Izba inaczej nie postanowi. Jest jeszcze jeden wniosek.

Sekr. p. Abrahamowicz (czyta):

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się komisji prawniczej, ażeby niezwłocznie wypracowała ustawę karną przeciw pijaństwu i nadużyciu szynków i takową na bieżącej sesji Wysołemu Sejmowi do uchwalenia przedłożyła.

Ks. Wojciech Stepek,
wnioskodawca.

Chrapek, Szumańczowski, Garbaczyński, Firlej, Podlewski, Dr. Rutowski, Gross, Drozd, Siwiec, Torosiewicz, Kerepin, Filip Zucker, Cywiński, Oskard Kabat, Szott, Tettmayer, E. Wolański, Szaszkie-

wicz, Król, M. Wolański, Smolka, Zawadowski, Szurlej, Kobylarz, J. Badeni, Turczyn, Wiśniewski, Gawronek, Kuzara, Iwan Pelech, Kocylowski, Żołędź, Michalski, Bodnar, Hubar, Włodek, Madejski, Czerniański, Czartoryjski, Dzeduszycki, Splawiński, Z. Sawczyński, Polanowski, Hoppen, Czajkowski, Iwaniszow, H. Wodzicki.

J. Ex. hr. Marszałek. Wniosek ten jest dostatecznie poparty, postąpi się z nim podług regulaminu. Wzywam komisję prawniczą, aby się ukonstytuowała i mię o tem zawiadomiła. (Teraz zda sprawę p. Bartoszewski z wyboru komisji kultury krajowej.)

Spraw. p. Bartoszewski (czyta): Głosujących było 98, absolutna większość 50. Otrzymali głosów; p. Abrahamowicz 98, Dzeduszycki 98, Krasiński 98, Słonecki 97, Szumańczowski 96, Czartoryjski 96, Józef Badeni 96, Szczepański 88, Polanowski 64. Ci zatem są wybrani.)

J. Ex. hr. Marszałek. Przystępujemy do porządku dziennego. Pierwszem przedmiotem jest pierwsze czytanie przedłożenia rządowego o przedmiocie zmian w terytoryalnym podziale kraju na okręgi sądowe i polityczne. — Czy nikt głosu nie żąda co do formalnego traktowania?

P. Krzeczunowicz. Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek. P. Krzeczunowicz ma głos.

P. Krzeczunowicz. Wnoszę, aby do tej sprawy wybrano specjalną komisję z 15 członków złożoną.

J. Ex. hr. Marszałek. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Przyjęty.

J. Ex. hr. Marszałek. Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zakupu gruntu pod budowę gmachu na umieszczenie Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego. Sprawozdawca p. Pietruski.

Spraw. p. Pietruski (wstępuje na trybunę).

P. Czajkowski. Wnoszę, aby uwolnić sprawozdawcę od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek. Kto się z tem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość.) Uwolniony.

P. hr. Wodzicki. Proszę o głos co do formalnego traktowania.

Ob. Al.
XII—XXVI.

Ob. Al.
XXVII.

J. Ex. hr. Marszałek. Poseł Wodzicki ma głos.

P. hr. Wodzicki. Z powodu wyczerpującego sprawozdania Wydziału krajowego i sumiennego opracowania tego wniosku, w którym cały wywód oparty jest na podstawie orzeczenia znawców, sądzę, że żadna komisja tego przedmiotu zbadać nie zdoła lepiej jak to czyni sprawozdanie Wydziału krajowego. Z tego powodu wnoszę, ażeby stosownie do paragrafu 50 regulaminu upoważnić Wydział krajowy, by wniósł tę sprawę do Izby bez odsyłania jej do komisji. Pan Marszałek zechce zatem zarządzić postawienie tego wniosku za kilka dni na porządku dziennym, ażeby wszyscy mogli się z tą sprawą obeznać.

Sprawozdawca p. Pietruski. Pozwolę sobie być przeciwnym temu wnioskowi. Zeszłego roku wniósł Wydział krajowy wnioski dotyczące odebrania akt grodzkich w zarząd Reprezentacji krajowej i wskutek podobnego wniosku jak niniejszy odesłano tę sprawę do Wydziału krajowego jako do komisji. Przy drugim czytaniu wszelako okazała się potrzeba odesłania tej sprawy do komisji prawniczej, wskutek czego rzecz się niepotrzebnie przewlokła. Sądzę zatem, że należy tę sprawę traktować jak inne, t. j. odesłać do komisji sejmowej a mianowicie do komisji budżetowej. Zeszłego roku była ona w komisji administracyjnej, bo chodziło wtedy o to, czy budować taki gmach czy nie, a obecnie idzie o zakupno gruntu, w ogóle o kwestyę finansową, więc należy ta sprawa do komisji budżetowej.

P. Spławiński. Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek. P. Spławiński ma głos.

P. Spławiński. Muszę popierać wniosek p. Wodzickiego, albowiem to co sprawozdawca Wydziału krajowego przedstawił, wcale rzeczy nie zmienia. Że się tak stało ze sprawą archiwum, to nie koniecznie tu tak znowu stać się musi. Nie trzeba daremnie czasu tracić i komisji zajmować, skoro ona nic już więcej powiedzieć nie może, zwłaszcza że już orzeczono, iż gmach ma być budowany.

P. hr. Golejewski. Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek. P. Golejewski ma głos.

P. Golejewski. Zgadza się w części z członkiem Wydziału krajowego, ażeby tę sprawę przekazać sejmowej komisji, ponieważ przedmiot ten

nie jest jeszcze dostatecznie wyczerpany i wyjaśniony. Nie zgadzam się atoli z tem, żeby ją przekażać komisji budżetowej. Owszem wnoszę, ażeby ją odesłać do komisji administracyjnej, która jest z tym przedmiotem obeznaną i tem łatwiej będzie mogła o nim zdać sprawę.

P. hr. Wodzicki. Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek. P. Wodzicki ma głos.

P. hr. Wodzicki. Członek Wydziału krajowego wspomniał, że tu chodzi o cyfrę, ja zaś nie przypuszczam, ażeby komisja za kilka dni mogła zbadać ten przedmiot pod względem finansowym. Jeżeli zaś p. Golejewski obawia się, iż dyskusja będzie za długą, gdy przystąpimy do rozbioru wniosków Wydziału krajowego, to doświadczenie nas uczy, że wnioski przychodzące od komisji także nie uchylały dyskusji.

Jeżeliby chciała komisja sejmowa znowu sprowadzać znawców i wszystko na nowo przerabiać, co Wydział krajowy z takim mozołem zrobił, w takim razie praca byłaby i zbyt ciężką i niedokładną. Obstać zatem przy moim wniosku.

P. Skrzyński. Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek. P. Skrzyński ma głos.

P. Skrzyński. Popieram wniosek szanownego referenta, ażeby tę sprawę do komisji sejmowej odesłać; nie idzie tu bowiem tylko o zakupno gruntu. Gdyby się na tem sprawa ograniczała, to oczywiście nie potrzebowałaby komisja tego badać, bo to jest wyczerpująco przedstawione w sprawozdaniu Wydziału krajowego i wątpię, ażeby mogły powstać jakieś różnice się w tym względzie zdania, ale tu idzie o to, aby całą przeszłoroczną uchwałę zmienić, gdyż wskutek tego co dziś przedkłada Wydział krajowy, ta uchwała i te postanowienia zmienione być muszą. Skoro bowiem tam powiedziano, że się ogranicza cały wydatek na 500.000 złr. a my dziś tu uchwalamy sto kilkadziesiąt tysięcy na grunt, to oczywiście, że niemożliwością jest, ażeby reszta budowy mogła być dokonana za 350.000 złr. Ztąd dalej wypływa, że polecenie dane Wydziałowi krajowemu, aby nam kosztorys tego planu przedłożył, nie może być do wypełnienia, albowiem ani planu ani kosztorysu nikt przedłożyć nie może w granicach 350.000 zł. Gdybyśmy więc tej zmiany nie przyjęli, to Wydział krajowy nie byłby w stanie

wypełnić polecenia, które mu przez Sejm w zeszłym roku poruczone zostało.

Głosy. Zamknięcie dyskusji.

J. Ex. hr. Marszałek. Jest wniosek o zamknięcie dyskusji. Kto jest za tym wnioskiem raczy rękę podnieść. Większość. Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Pietruski. Muszę sprostować, co powiedział p. Skrzyński. Zeszłego roku przyzwolił Sejm kwotę 500.000 zł., ale wyraźnie powiada komisya w swoich motywach i było to przy dyskusji podniesione, że nie wchodzi w to koszta zakupna gruntu i koszta finansowania. Więc oddzielne są koszta budowy od kosztów zakupna gruntu i finansowania.

P. Skrzyński. Obstać przy moim wniosku.

J. E. hr. Marszałek. Są trzy wnioski. Najdalej idący jest wniosek p. Wodzickiego, więc poddam go najpierw pod głosowanie. Kto się z tym wnioskiem zgadza raczy rękę podnieść (mniejszość).

Głosy. Nie wiemy, o co chodzi.

J. E. hr. Marszałek. Czy mam powtórzyć wniosek?

Głosy. Tak jest.

J. E. hr. Marszałek. Wniosek posła Wodzickiego opiewa, ażeby sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zakupna gruntu pod budowę gmachu na umieszczenie Wys. Sejmu i Wydziału krajowego, wnieść do Sejmu wprost do drugiego czytania, nie odsyłając do żadnej komisji. Kto się zgadza z tym wnioskiem, raczy rękę podnieść (mniejszość). Wniosek upada.

Jest dalej wniosek posła Golejewskiego o odesłanie tej sprawy do komisji administracyjnej i wniosek posła Pietruskiego o odesłanie jej do komisji budżetowej. Kto życzy sobie, żeby była odesłana do komisji administracyjnej zechce rękę podnieść (większość). Będzie odesłana do komisji administracyjnej.

P. Skrzyński. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Skrzyński ma głos.

P. Skrzyński. Na pierwszym posiedzeniu, kiedy jeszcze nie były wszystkie komisje ukonstytuowane i kiedy nie było wiadomem, jakie przedmioty przekazane im zostaną, Wysoki Sejm porucił komisji budżetowej rozpoznanie sprawozdania

z czynności Wydziału krajowego. Komisya budżetowa jest już dziś jak wiadomo dosyć obciążoną, bo prócz budżetu, który jest może najważniejszym przedmiotem obrad naszych, ma jeszcze bardzo wiele innych ważnych spraw sobie przekazanych. Oprócz tego, jak co roku, wątpić nie można, że nie mało wpłynęło do komisji budżetowej petycji. Otóż wszystkie te sprawy są tego rodzaju, że załatwione być muszą i nie mogą być jak przy innych komisjach do następnej Sesi odroczone. Byłoby zaś do życzenia, aby komisya budżetowa tego roku nie tak późno jak dawniej lecz wcześniej, mogła ze swoim elaboratem przyjść do Wysokiej Izby. Wtenczas będzie ta Izba mogła budżet należycie rozpoznać i wszystkie wiążące się z tem kwestye administracyjne dokładnie omówić i wyświecić. Z tego powodu wnoszę, aby Wysoki Sejm raczył przekazać rozpoznanie sprawozdania Wydziału krajowego innej komisji a nie budżetowej, a mianowicie, aby przekazane to zostało komisji administracyjnej. Komisję administracyjną dlatego proponuję, że jak wiadomo, złożoną jest z 12. członków i w tej Sesi nie będzie miała zbyt wiele i zbyt ważnych zajęć. Osobnej komisji, jak to się działo w latach poprzednich, nie proponuję, aby Izbie nie zabierać wiele czasu wyborem, jakoteż ze względu na to, że komisya administracyjna będzie miała aż nadto czasu, aby sprawozdanie rozpoznać. Jestem z zasady przeciwnym temu, żeby komisję budżetową obciążać, albowiem nie uważam tej sprawy jako rzecz mniejszej wagi, którą się tylko do innego ważnego przedmiotu przyczepia. Sądzę zaś, że rozbiór sprawozdania z wszelkich spraw administracyjnych jest bardzo ważnem zadaniem dla Wysokiej Izby, i że obowiązkiem Reprezentacji kraju jest ocenić i pod ścisłą wziąć kontrolę działalność najwyższej, autonomicznej instytucji krajowej. Dlatego jestem zatem, aby Wysoki Sejm raczył uwolnić komisję budżetową od tego sprawozdania a przekazał je komisji administracyjnej.

P. Chrzanowski. Proszę o głos.

J. F. hr. Marszałek. P. Chrzanowski ma głos.

P. Chrzanowski. Jeżeli W. Sejm przychyli się do pierwszej części wniosku posła Skrzyńskiego i rostrzygnie sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego przekazane już komisji budżetowej, odbierze tejsze komisji, wówczas z motywów, przytoczonych przez szan. posła Skrzyńskiego zupełnie inna zdaniem mojem wypływa konkluzya, niż po-

stawiona w jego wniosku. Mianowicie, jeżeli uważa sprawę tę za bardzo ważną, a z drugiej strony przyznać musi, że przedmioty nią objęte i czynności Wydziału krajowego w sprawozdaniu opisane, nie należą tylko do zakresu komisji administracyjnej, ale do wielu innych komisji, gdyż mieszczą w sobie przeważnie sprawy budżetowe, drogowe, szkolne, prawnicze i inne, przeto powinien był przyjść do konkluzji, że trzeba sprawozdanie o czynnościach Wydziału przekazać komisji oddzielnej. Jeżeli zatem Wysoka Izba odbierze tę sprawę komisji budżetowej, której zakresu ona najbliżej się tyczy i do której Sejm już ją przed dwoma dniami przekazał a przeto przy niej powinnaby już pozostać, w takim razie najstosowniej będzie, przekazać ją nie komisji administracyjnej, ale komisji oddzielnej, jak to już dwukrotnie w poprzednich latach się stało.

Wnoszę, więc, aby w razie przyjęcia przez Sejm pierwszej części wniosku p. Skrzyńskiego i odebrania sprawozdania o czynnościach Wydziału krajowego komisji budżetowej, sprawozdanie to przekazać do roztrząśnienia oddzielnej komisji.

P. Gross. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Gross ma głos.

P. Gross. Obaj posłowie, którzy przemawiali w tej sprawie, należą do komisji budżetowej. Widzę zatem z tego, że sprawa ta w łonie komisji budżetowej przez komisję samą nie była wcale traktowana.

P. Chrzanowski. Była traktowaną, lecz komisja budżetowa żadnej uchwały nie powzięła a p. Skrzyński mówił tylko w swoim imieniu.

P. Gross. Zapadła jednak uchwała, aby to sprawozdanie przekazane było komisji budżetowej. Jeśli słyszę p. Chrzanowskiego, że była traktowana to pytam się, czy wniosek ten jest wnioskiem komisji budżetowej? Jeżeli nie, to stawiam wniosek, aby nad wnioskiem p. Skrzyńskiego przejść do porządku dziennego i ażeby zażądać sprawozdania komisji budżetowej w całości, ponieważ ma sobie przekazaną tę czynność, t. j. rozpatrzenie się w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego więc od niej, a nie od członka komisji taki wniosek wyjść powinien.

P. hr. Wodzicki. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Wodzicki ma głos.

P. hr. Wodzicki. Jako przewodniczący komisji budżetowej muszę wyjaśnić jej stanowisko w tej

sprawie. Kwestya ta była poruszana w komisji budżetowej, wszelako żadnej uchwały komisya budżetowa nie powzięła.

Przekonaliśmy się tylko z tego wielkiego nawału zadań, jakie komisya ma do spełnienia, że rzeczywiście trudno nam będzie wywiązać się dokładnie, sumiennie i wszechstronnie ze zbadania czynności Wydziału krajowego. Była więc mowa o tem, że którykolwiek członek, może postawić w Izbie wniosek, aby komisję budżetową uwolnić od tego zadania.

Innej jednak konkluzji ze strony komisji nie było. Nie pojmuję zresztą, dlaczegoby członek Izby jakkolwiek jest członkiem komisji nie mógł postawić takiego wniosku, który uważa za pożyteczny. Tak uczynili pp. Chrzanowski i Skrzyński. Chciałem więc tylko powiedzieć, że większość komisji przez moje usta oświadcza, że czas jej nie wystarcza i że sądzi, że inna komisya łatwiej temu zadaniu podoła, niżby to w tym stanie rzeczy komisya budżetowa uczynić mogła.

P. Spławiński. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Spławiński ma głos.

P. Spławiński. Wobec tego wyjaśnienia nie zachodzi żadna przeszkoda, ażeby odebrać ten przedmiot komisji budżetowej. Wniosek p. Chrzanowskiego, ażeby tę sprawę przekazać komisji oddzielnej, uważam za najwłaściwszy, ponieważ dotycząca komisya ma traktować całą czynność Wydziału krajowego w sprawozdaniu przytoczoną, całą administrację. Sądzę więc, że należy wybrać osobną komisję, nie zaś odsyłać ten przedmiot do komisji administracyjnej. Dlatego popieram wniosek p. Chrzanowskiego. Wnoszę, aby komisya ta składała się z siedmiu członków.

P. hr. Golejewski. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek: P. Golejewski ma głos.

P. hr. Golejewski. Popieram wniosek p. Skrzyńskiego, ażeby sprawę tę przekazać komisji administracyjnej, ponieważ tego roku nie będzie ona miała wiele zająć.

J. E. hr. Marszałek: Jest naprzód wniosek p. Grossa, aby nad wnioskiem p. Skrzyńskiego przejść do porządku dziennego.

P. Gross. Ja po wyjaśnieniu ze strony p. Wodzickiego cofam mój wniosek.

J. E. hr. Marszałek. Są więc dwa wnioski: p. Skrzyńskiego i p. Chrzanowskiego. Oba wnioski żądają, aby uwolnić komisję budżetową od tego przedmiotu i dlatego tę pierwszą część poddaje pod głosowanie.

Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Wniosek przyjęty.

Teraz następuje wniosek p. Chrzanowskiego, dalej idący, aby osobną komisję wyznaczyć do tego przedmiotu.

Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Sekretarze liczą głosy: jest 40. posłów za wnioskiem). Zrobimy kontra-próbę.

Kto jest przeciwny temu wnioskowi, zechce rękę podnieść (mniejszość). Wniosek p. Chrzanowskiego przyjęty.

Jest jeszcze dodatek p. Spławińskiego, aby komisja była złożoną ze 7. członków.

Kto się z tym dodatkiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Dodatek jest przyjęty.

Dalszym przedmiotem porządku dziennego jest: Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Kut na pobór 75 proc. dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa. Sprawozdawcą jest p. Skwarczyński.

Sprawozdawca p. Skwarczyński. Nadmieniam przedewszystkiem co do formalnego traktowania, że do tej sprawy ma być zastosowaną uchwała na ostatniem posiedzeniu powiatu, aby od razu przystąpić do drugiego czytania.

Głosy. To już przyjęte.

Sprawozdawca p. Skwarczyński (czyta).

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zezwoleniu gminie miasta Kut, powiatu Kosowskiego, na pobór 75 pr. dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Kut, powiatu Kosowskiego, pobierała 40 pr. dodatku konsumcyjnego od mięsa, obecnie zaś uprasza o zezwolenie na pobór 75 pr. dodatku konsumcyjnego od mięsa na dziewięć lat przeciąg czasu.

Bliższe zbadanie stosunków gminy miasta Kut, przedstawia następujące wyniki:

Ogół wszystkich przychodów miejskich wynosi według dokładnego obliczenia kwotę 5172 złr. 20 ct.; wydatki zaś wynoszą pomimo znacznej redukcji i wykreślenia kilku pozycji kwotę 5716 złr. 40

ct. Porównawszy sumę dochodów z sumą wydatków przedstawia się niedobór w kwocie 544 złr. 19 ct. który niema żadnego pokrycia.

Nadto postanowiła Rada miejska zaradzić brakowi wody w mieście przez sprowadzenie wody źródłowej ze Starych Kut, w odległości 1600 sążni do zbiornika na rynku. Urządzenie wodociągów i utrzymywanie onych w stanie celowi odpowiednim wymaga znaczniejszych wydatków, których gmina dotychczas dla braku funduszków ponosić nie mogła.

Reprezentacja powiatowa popiera powyższą prośbę gminy, Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do prośby gminy i powziąć uchwałę następującej treści:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem zezwala gminie miasta Kut, powiatu Kosowskiego pobierać przez lat 9 począwszy od roku 1875 na pokrycie jej wydatków gminnych, dodatek w wysokości siedmdziesięciu pięciu (75) pr. podatku konsumcyjnego od mięsa.

J. E. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta. Poddam wniosek Wydziału krajowego pod głosowanie. Kto jest za przyjęciem tej uchwały, zechce rękę podnieść (większość). Uchwała przyjęta.

Z porządku dziennego następuje wybór komisji terytoryalnej i petycyjnej.

P. Józef Jasiński. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Jasiński ma głos.

P. J. Jasiński. Wnoszę, aby komisja petycyjna tak jak dawniej i tego roku składała się z 15. członków.

J. E. hr. Marszałek. Jest wniosek, aby komisja petycyjna składało się z 15. członków. Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść (większość). Wniosek przyjęty.

J. E. hr. Marszałek. Przystąpimy do wyboru komisji terytoryalnej.

Na skrutatorów zapraszam pp. Chrzanowskiego Grossa, Firleja, Garbaczynskiego, Kaczałę, Krzyżanowskiego, Golejewskiego, Stępka, Tettmayera i Kowalskiego.

Proszę pp. Skrutatorów odbierać kartki a pan sekretarz raczy odczytać spis imienny pp. posłów.

Sekretarz p. ks. Zakliński (czyta spis posłów, a posłowie oddają kartki).

J. E. hr. Marszałek. Proszę pp. skrutatorów zatrzymać się, albowiem zaraz przystąpimy do wyboru komisji petycyjnej. Na skrutatorów wzywam pp. Kocyłowskiego, Michalskiego, Splawińskiego, Szotta, Tyszkowskiego, Wolańskiego Erazma, Szaszkiewicza, Słoneckiego, Kuczkowskiego, Weissmanna. Pan sekretarz raczy czytać spis imienny pp. posłów.

Sekretarz p. ks. Zakliński (czyta spis posłów, posłowie oddają kartki).

J. E. hr. Marszałek. Przerywam posiedzenie na 15 minut.

(Po przerwie.)

Otwieram na nowo posiedzenie. Jest wynik wyborów. P. Splawiński ma głos.

Sprawozdawca p. Splawiński: Rezultat wyborów do komisji petycyjnej. Głosujących było 91; absolutna większość 47, otrzymali:

Bogdanowicz 91, Dąbrowski 91, Firlej 91, Fortuna 90, Golejewski 91, Jasiński Aleks. 91, Kuczkowski 91, Szemelowski 90, Podlewski 90, Weissmann 90, Piliński 88, Pawlików 87, Stępek 64, Mandyczewski 68, Rej 62; a więc wszyscy zostali wybrani.

Sekretarz p. J. Badeni: Komisja prawnicza ukonstytuowała się i wybrała przewodniczącym p. Kabata; zastępcą p. Kowalskiego; sekretarzem p. Fruchtmanna.

(Komisja kultury krajowej również się ukonstytuowała i wybrała przewodniczącym p. hr. Dzie duszyckiego, zastępcą p. ks. Czartoryskiego, sekretarzem p. Szczepańskiego.)

J. E. hr. Marszałek: Są dwa wnioski; proszę pana sekretarza odczytać je.

Sekretarz p. Abrahamowicz: (czyta):

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wnoszę aby na podstawie uchwały Sejmowej wolno było członkom Sejmu uczęszczać do komisji:

- a) propinacyjnej,
- b) drogowej,
- c) budżetowej,
- d) administracyjnej.

Ks. W. Stępek,
wnioskodawca.

Gniewosz, F. Smolka, Tetmajer, Czerkawski, Tyszkowski, A. Głogowski, Bartoszewski, Ks. Fortuna,

Splawiński, E. Wolański, Szurlej, Michalski, Żołądź, Szott, Kobylarz, Kocyłowski, Bodnar, Zakliński.

Wniosek ten jest dostatecznie poparty przez 18 posłów.

J. E. hr. Marszałek: Ponieważ wniosek ten jest dostatecznie poparty, więc postąpi się z nim podług regulaminu.

Sekretarz p. Abrahamowicz: (czyta):

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące ustawy.

I. Ustawa

z dnia dla królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego zmieniająca §. 3. stat. kraj. z d. 26 Lutego 1861.

Zgodnie z uchwałą Sejmu naszego królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego stanowimy, co następuje:

Art. I.

Znoszą się postanowienia §. 3. stat. kraj. z d. 26 Lutego 1861 i ustawy z d. 20 Września 1866 zawierające dodatek do §. 3. stat. kraj. a §. 3 stat. kraj. ma brzmień jak następuje:

Sejm krajowy składa się z 161 członków mianowicie:

A. Z trzech arcybiskupów lwowskich, biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa Tarnowskiego i biskupa Stanisławowskiego a względnie do jego instalacji z gr. kat. sufragana lwowskiego; w razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej administrator dycezyi jest członkiem Sejmu krajowego.

B. Z rektorów uniwersytetów lwowskiego i krakowskiego.

C. Ze stu pięćdziesięciu i jednego posłów wybranych jako to:

1) czterdziestu czterech posłów z klasy większych posiadaczy gruntowych;

2) z trzydziestu trzech posłów z miast w ustawie wyborczej wymienionych i izb handlowych i przemysłowych;

3) siedmdziesięciu czterech posłów reszty gmiu król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie przy pierwszych po jej ogłoszeniu powszechnych wyborach posłów do Sejmu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II. Ustawa

z dnia dla królestwa Galicji i Lodomeryi i Wielk. Księstwa Krak., zmieniająca §§. 2 i 3 kraj. ordynacyi wyborczej z d. 26 Lutego 1861.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Naszego Królestwa Gal. i Lod. i W. Ks. Kr. stanowimy co następuje:

Art. I.

Znoszą się postanowienia §§. 2 i 3 kraj. ordynacyi wyborczej z 26 Lutego 1861 w ich terażniejszej osnowie i takowe mają brzmieć jak następuje:

§. 2.

Dla wyboru posłów z miast tworzą miasta: 1. Lwów, 2. Kraków, 3. Przemyśl, 4. Stanisławów, 5. Tarnopol, 6. Brody, 7. Jarosław, 8. Drohobycz, 9. Biała, 10. Nowy Sącz, 11. Tarnów, 12. Rzeszów, 13. Sambor, 14. Stryj, 15. Kołomyja, 16. Bochnia, 17. Brzeżany, 18. Buczacz, 19. Gródek, 20. Jaworów, 21. Śniatyn, 22. Wieliczka, 23. Złoczów, 24. Żółkiew każde jeden okręg wyborczy; zaś miasta 25. Jasło, 26. Sanok, 27. Wadowice tworzą razem jeden okręg wyborczy. Wszystkie te miasta są zarazem miejscami wyborów.

§. 3.

Lwów wybiera czterech, Kraków trzech posłów, każde z miast w §. 2 pod Nr. 3 do 24 wymienionych jednego posła, zaś Jasło, Sanok i Wadowice razem jednego posła wybierają. Wszysey do wyboru uprawnieni w każdym mieście tworzą jedno ciało wyborcze.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie przy pierwszych po jej ogłoszeniu powszechnych wyborach do Sejmu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Otton Hausner
wnioskodawca.

Bartoszewski, Podlewski, Splawiński, Sawczyński, Filip Zukcer, Smolka, Czajkowski, Marcełi Madejski, Dr. Rutowski, Kabat, Leon Chrzanowski, Abrahamowicz, Wereszczyński, Waygart, Szczepański, Dunajewski, Skrzyński, W. Dzieduszycki, Polanowski.

J. Ex. hr. Marszałek: Wniosek jest dostatecznie poparty, więc postąpimy z nim podług regulaminu.

P. ks. Stępek: Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek: P. Stępek ma głos.

P. ks. Stępek: Poddałem wniosek, ażeby na posiedzenia 4. komisji wolno było uczęszczać wszystkim posłom; będzie to z korzyścią dla Wysokiego Sejmu, bo się posłowie obznajomią, jak sprawy stoją, a w ten sposób będzie głosowanie ułatwione. — Poddałem to na piśmie, ale można od razu poddać pod głosowanie i Wysoka Izba raczy uchwalić ten wniosek jako nagły bez drukowania i rozdania.

P. hr. Golejewski: Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek: P. Golejewski ma głos.

P. hr. Golejewski: Stawiam poprawkę, ażeby do wszystkich komisji mieli posłowie wstęp wolny,

J. Ex. hr. Marszałek: Podam wniosek p. Golejewskiego do poparcia; kto go popiera zechce rękę podnieść (dostateczna liczba posłów podnosi rękę). Jest poparty.

Jest wniosek, ażeby wniosek ks. Stępka był jako nagły traktowany; kto się z tem zgadza zechce rękę podnieść (większość). Nagłość wniosku uznana.

Dyskusya nad wnioskiem otwarta, czy żąda kto głosu? (nikt). Dyskusya zamknięta. Poddam ten wniosek z poprawką posła Golejewskiego pod głosowanie; kto się z tem zgadza, ażeby posłowie mieli do wszystkich komisji sejmowych wstęp wolny, zechce rękę podnieść (większość). Wniosek przyjęty.

Jest rezultat wyborów do komisji terytorjalnej.

Sprawozdawca ks. p. Stępek: (czyta): Głosujących było 98, absolutną większość 50 otrzymali:

Pp. Bartoszewski, Garbaczynski, Rutowski, Turczyn po 97 głosów, Cywiński 96, Halka i Ho-

rodyski po 95, Czajkowski 93, Chełmecki 91, Wolański Mikołaj 92, Torosiewicz 86, Sapięha 82, Kulczycki 81, Tetmajer 80, Haller 59, zatem są wszyscy wybrani.

Wzywam komisję petycyjną i terytoryalną, ażeby się ukonstytuowały.

Porządek dzienny wyczerpany; następne posiedzenie dnia 12 Kwietnia o godzinie 11 przed południem.

Proszę p. sekretarza odczytać porządek dzienny.

Sekretarz p. Jasiński: (czyta):

Porządek dzienny 4go posiedzenia

6 sesji, III peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie dnia 12go Kwietnia o godzinie 11 przed południem.

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Erazma Wolańskiego o uregulowanie taryf kolejowych.

2. Pierwsze czytanie wniosku posła ks. Stępa o wypracowanie ustawy przeciw pijaństwu.

3. Pierwsze czytanie wniosku posła ks. Króla, aby list otwarty Juliusza ozdoby Florkiewicza w sprawie zniesienia propinacyi, przekazać komisji propinacyjnej do ocenienia.

4. Pierwsze czytanie wniosku posła Hausnera o zmianę §. 2 statutu krajowego względem pomnożenia liczby posłów z miast.

5. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie projektu do ustawy o ochronie ziemiopłodów od gąsienic, chrząszczów i innych owadów. Sprawozdawca poseł Skwarczyński.

6. Wybór komisji z 7 członków do zbadania Sprawozdania z czynności Wydziału krajowego.

J. Ex. hr. Marszałek: Posiedzenie zamknięte.

(Koniec posiedzenia o godz. 1. minut 20).